

Täysistunto

Keskiviikko 11.9.2019 klo 14.02—18.30

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 16/2019 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.37 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa herra puhemies! On erinomaista, että tämä esitys on saapunut eduskuntaan näin nopeasti. Esitys on tärkeä sosiaalidemokraateille, ja me olemme kannattaneet kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämistä, ja meille on myös erityisen tärkeää, että varmistetaan erityisryhmille riittävä asumisen taso ja asuntojen määrä.

Hallituksen esitys tulee toteutuessaan lisäämään kohtuuhintaista asuntotuotantoa, mikä tarkoittaa ennen kaikkea opiskelija- ja nuorisoasuntojen määrän lisääntymistä. Esityksessä sanotaan, että erityisryhmien ARA-investointiavustuksen alinta tukiluokkaa on tämän esityksen myötä tarkoitus korottaa 10 prosentista 15 prosenttiin hallitusohjelman mukaisesti. Tälle muutokselle on tutkitusti tarvetta. Ympäristöministeriön teettämistä selvityksistä käy ilmi, että valtaosa nuorista ja opiskelijoista asuu Suomessa vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa. Erityisissä opiskelija-asunnoissa asuu vain noin kolmannes yliopisto-opiskelijoista ja noin viidennes ammattikorkeakouluopiskelijoista. Erillisissä nuorisoasunnoissa asuu vain 2 prosenttia kaikista nuorista.

Etenkin opiskelijoiden ja omassa asunnossa asuvien nuorten asumismenoista iso osa kuuluu vuokraan. Selvitysten mukaan korkea vuokrataso kasvukeskuksissa vaikeuttaa opiskelijoiden ja muiden nuorten elämää. He joutuvat tinkimään esimerkiksi asumisväljyydestään muuta väestöä enemmän. Peräti 80 prosenttia kaikista nuorista on joutunut tinkimään arjen muista perusmenoista selviytyäkseen asumiskustannuksistaan. Tämä on tarkoittanut työssäkäynnin lisääntymistä, joka osaltaan pidentää monien opiskeluaikaa.

Arvoisa puhemies! Vuokratason ei tulisi vaikuttaa ratkaisevasti elämisen laatuun opiskelupaikkakunnalla. Nuorista 46 prosenttia on joutunut tinkimään muusta elämästä selviytyäkseen asumismenoistaan. 45 prosenttia on joutunut työskentelemään opiskelun ohella, ja 41 prosenttia on joutunut turvautumaan sukulaisten apuun.

Lisää asuntoja tarvitaan myös sen vuoksi, että opiskelijoiden tarpeet asumisen suhteen ovat muuttuneet. Opiskelijat haluavat asua suuremmassa määrin yksin, mikä on lisännyt opiskelijajaksoiden tarvetta. Tähän on vaikuttanut yleisen yhteiskunnallisen trendin lisäksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

si asumistukijärjestelmän muutos vuonna 2017. Silloin opiskelijat siirrettiin erillisen opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen saajiksi. Muutoksen myötä yksiosassa asuminen on opiskelijalle käytännössä lähes samanhintaista kuin soluasunnossa asuminen. Tämä on luonnollisesti vähentänyt solujen kysyntää. On siis hyvä, että tämän esityksen vahvistumisen myötä opiskelijoiden kysynnän mukaisia asuntoja on mahdollista rakentaa lisää.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tulee vaikuttamaan myös nuorisoasumiseen. Riittäväällä kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnalla voidaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja asunnotomuutta, ja arvioiden mukaan nuorisoasuntojen tarjontaa tarvitaan lisää. Nuorten määrän ennustetaan kasvavan pääkaupunkiseudulla ja sen kehyskunnissa sekä Tampereen seudulla. Vaparahoitteiset vuokra-asuntomarkkinat ovat näillä seuduilla kireät, ja myös nuorten mahdollisuudet saada asunto valtion tukemasta normaalista vuokra-asuntokannasta ovat heikentyneet. Nuorten asumista näillä alueilla tulee siis tukea.

Lopuksi haluan vielä korostaa, että investointituki on tutkitusti vaikuttava tukimuoto. Ympäristöministeriön teettämässä selvityksessä todetaan, että asumisjärjestelmän vaikuttavuus on merkittävä. Peräti 90 prosenttia selvitystä varten kuulluista sidosryhmistä katsoi, että ilman avustusta vastaavia asuntoja ei olisi rakennettu tai hinnat olisivat samanlaatuaisilla ratkaisuilla olleet asumiskustannuksiltaan kalliimmat. Kiitos siis ministerille ja ministeriölle tästä esityksestä ja nopeasta valmistelusta. Tämän tyyppisiä esityksiä me todella kaipaamme lisää.

14.42 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä hallitusohjelman asuntopoliittiset linjaukset alkavat muuttua todeksi. Korottamalla erityisryhmien investointiavustuksen alinta tukiluokkaa 10 prosentista 15 prosenttiin vauhditamme opiskelija- ja nuorisoasuntojen rakentamista, ja ne todella tulevat tarpeeseen. On tärkeää, että lakimuutos saatetaan voimaan mahdollisimman nopeasti. Riskinä on, että kun avustuksen korotus on nyt tiedossa ja hallitusohjelmaan kirjattu, opiskelija-asuntoyhteisöt jäävät hankkeidensa kanssa sitä odottamaan. Jos eduskunta käsittelee esityksen ripeästi, niin kuin toivon, se voisi tulla voimaan jo marraskuun alusta.

Arvoisa puhemies! Alimman tukiluokan avustuksilla rahoitetaan pääasiassa opiskelija- ja nuorisoasuntojen rakentamista ja korjaamista. Avustuksen nostolla on suuri merkitys, koska käytännössä kaikki Suomen opiskelija-asunnot tehdään valtion korkotukemilla lainoilla ja investointiavustuksilla. Vuoden 2018 opiskelija-asuntoihin osoitettiin ARAn investointiavustusta 17 miljoonaa euroa. Sillä rakennetaan 1 000 uutta asuntoa ja peruskorjataan 1 150 asuntoa. Opiskelija-asuntojen osuus avustuksista oli 23 prosenttia ja asunnoista 61 prosenttia. Vuosien 2005–2013 avustuksilla käynnistettiin 8 500 opiskelija-asunnon rakentaminen. ARAn mukaan pelkästään pääkaupunkiseudulla opiskelija-asuntojen määrää tulisi lisätä vähintään 6 000 asunnolla seuraavien kymmenen vuoden aikana kysyntään vastaamiseksi.

Opiskelijoiden asuntotilanne on heikko useissa yliopistokaupungeissa. Pääkaupunkiseudun tilanne on erityisen vaikea. Kohtuuhintaisia asuntoja ei ole tarjolla läheskään kaikille niitä tarvitseville. Yliopisto-opiskelijoista opiskelija-asunnoissa asuu vain kolmannes ja ammattikorkeakouluopiskelijoista noin viidennes. Valtaosa opiskelijoista asuu vapailta markkinoilta vuokratuissa asunnoissa, joiden vuokrat ovat suuren kysynnän vuoksi korkeita. Vapaiden markkinoiden tuhansien eurojen takuuvuokrasummat ovat monelle opiskelijalle ylivoimaisia. Opiskelijoiden siirtyminen asumislisästä yleiseen asumistukeen on nos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

tanut monen opiskelijan tulotasoa, mutta on myös paljon opiskelijoita, jotka jäävät esimerkiksi puolison tulojen vuoksi kokonaan vaille asumistukea.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksen mukainen korkeampi investointiavustus vähentää asuntokohteen rahoitusmenoja, mikä näkyy opiskelijalle alempana vuokrana. Valtion asumistukikustannukset laskevat, jos yhä useampi opiskelija pääsee asumaan edulliseen opiskelija-asuntoon. Ja mitä suurempi osa opiskelijoista asuu opiskelija-asunnoissa, sitä enemmän vapaiden markkinoiden asuntoja vapautuu muille tarvitseville.

Pääkaupunkiseudulla tilanne on se, ettei kaikille opiskelijoille löydy minkäänlaista asuntoa heidän maksukykyensä rajoissa, kohtuullisten kulkuyhteyksien päässä opiskelupaikasta. Monen nuoren aikuisen muutto pois lapsuudenkodista viivästyy, kun asunnon tarvetta ei katsota kiireelliseksi. Opiskelijoiden keskuudessa suurin kysyntä kohdistuu edullisiin yksioihin. Julkisuudessa on jonkun verran käyty keskustelua siitä, mikseivät soluasunnot kelpaa opiskelijoille. On luonnollista, että aikuinen ihminen kaipaa mieluummin omaa kotia tai kimppakämpää itse valitsemiensa henkilöiden kanssa, eikä muillekaan vähävaraisille ihmisryhmille tarjota tänä päivänä ensisijaiseksi ratkaisuksi soluasumista. Koti, jossa on opiskelurauha, edistää opiskelijan hyvinvointia ja opintojen valmistumista ajallaan. Opiskelija-asuntojen määrän lisääminen helpottaa opiskelijoiden ja nuorten asuntopulaa parantaen samalla päätoimisen opiskelun taloudellisia edellytyksiä. On myös muistettava, että osa opiskelijoista on perheellisiä. Tarvetta on siis yksioiden lisäksi myös suuremmille opiskelija-asunnoille.

Arvoisa puhemies! Erityisryhmien investointiavustuksella rahoitetaan myös nuorisoasuntoja, jotka on tarkoitettu työssäkäyville tai työelämään hakeutuville 18—29-vuotiaille nuorille aikuisille. Onkin tärkeää, että nuorille on tulevaisuudessa tarjolla enemmän esimerkiksi Nuorisoasuntoliiton tai Y-Säätiön kaltaisten toimijoiden rakennuttamia asuntoja. Omilleen muutto on suuri elämänmuutos, jossa tuki on monille nuorille tarpeen. — Kiitos.

14.47 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Asunto on ihmisen perusoikeus, ja asuntopolitiikan päämääränä tulee olla, että taataan kohtuuhintainen ja laadukas asunto kaikille. Erityisesti pääkaupunkiseudulla ja muilla kasvavilla kaupunkiseuduilla asumisen kalleus sekä asuntojen riittämättömyys hankaloittavat ihmisten elämää. Monilla asuminen vie aivan liian suuren osan tuloista. Hallitusohjelmassa linjasimme, että asumisen hintaa halutaan alentaa. Tämä on myös vasemmistoliiton pitkäaikainen tavoite. Tämä hallituksen esitys on ensimmäinen konkreettinen askel siihen suuntaan tällä kaudella, ja hyvä niin. Lakiesitys parantaa erityisesti nuorten ja opiskelijoiden asemaa asuntomarkkinoilla, mikä on tärkeää.

Tämän päivän nuoret kasvavat ja itsenäistyvät maailmassa, joka on monella tapaa vaikeaselkoisempi ja epävarmempi kuin ennen. Meidän poliitikkojen tehtävä on luoda nuorille toivoa paremmasta huomisesta ja luoda puitteet heille aloittaa oma, itsenäinen elämänsä ilman ylimääräistä pelkoa tulevaisuudesta. Juuri nuorille sekä opiskelijoille ja muille erityisryhmille tarvitaan markkinaehtoisen rakentamisen ohella myös valtion tukemaa asuntorakentamista. Markkinat eivät kykene toteuttamaan tavoitteellisia asuntopoliittisia suunnitelmia ja ohjausta, jonka tarkoituksena tulee olla laadukkaan asunnon takaaminen kaikille elämän lähtökohdista huolimatta.

Tällä hetkellä suurin osa itsenäisistä, 18—29-vuotiaista, nuorista asuu vuokralla, ja pääkaupunkiseudulla osuus on jopa neljä viidesosaa. Suurin osa asuu vapaarahoitteisissa vuokra-asunnoissa. Esimerkiksi yliopisto-opiskelijoista vain kolmannes asuu opiskelija-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

asunnoissa ja ammattikorkeakouluopiskelijoista vain viidennes, koska edullisempia opiskelija-asuntoja ei riitä kaikille. Selvitysten mukaan korkea vuokrataso kasvukeskuksissa heikentää opiskelijoiden ja nuorten sosioekonomista asemaa ja pidentää opiskeluaikoja, mikä vaikeuttaa toki myös työvoiman saatavuutta. Nuoriso- ja opiskelija-asuntoja tarvitaan erityisesti kasvukeskuksissa ja kehyskunnissa.

Ympäristöministeriön teettämien selvitysten mukaan juuri investointituki on todettu vaikuttavaksi tueksi, joka lisää kohtuuhintaisten ja laadukkaiden asuntojen tuotantoa erityisryhmille, kuten nuorille ja opiskelijoille. Suurempi investointiavustus myös pienentää kohteen rahoitusmenoja ja laskee siten kohteen asukkaalta perittäviä vuokria, mikä samalla pienentää valtion asumistukimenoja.

On syytä kiinnittää erityistä huomiota myös kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien nuorten, kuten esimerkiksi lastensuojelun jälkihuollon asiakasnuorten, asumisen riittävään tukemiseen. Lisäksi on tärkeää seurata investointiavustusten riittävyttä, jotta kaikkien erityisryhmien asuntotarpeista voidaan huolehtia tasapuolisesti. Esityksestä annetuissa lausunnoissa muun muassa Kuntaliitto nostaa esiin mahdollisuuden hyödyntää alinta investointiavustusten tukiluokkaa myös ikääntyneiden asuntotarjonnan, kuten senioritalojen, lisäämiseen. Niillekin on tarvetta, sillä eläkeläisissä on opiskelijoiden tavoin erittäin pienituloista väkeä. Tällä hetkellä on nurinkurista, että käytämme asumistukeen moninkertaisesti enemmän rahaa kuin kohtuuhintaisten asuntojen tuotantoon. Olisi parempi käyttää raha edullisten asuntojen tuotantoon kuin tukea asumistuen kautta sijoitusasuntojen omistajia.

Tuetun rakentamisen hyödyt eivät rajoitu ainoastaan sosiaalisiin edistysaskeliin, vaan investointituella voi olla myös epäsuoria ilmastovaikutuksia, kun energiatehokkuutta lähdetään edistämään perusparannusten yhteydessä. Vajaakäytössä olevia kiinteistöjä otetaan käyttöön, ja opiskelija-asuntoja rakennetaan hyvien julkisten kulkuyhteyksien varteen.

Ilman julkisen vallan koordinaatiota ei voida toteuttaa asuntorakentamista, joka takaa sellaisen rakentamisen laadun ja hinnan, jonka myös pienituloiset ja hauraassa asemassa olevat asukkaat ansaitsevat. Hallituksen esitys vie asuntopolitiikkaa oikeaan suuntaan.

14.52 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi avustuksesta erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi on erittäin ajankohtainen ja erittäin tärkeä. Tällä lailla pyritään nostamaan tätä avustusprosenttia 10:stä 15:een prosenttiin hyväksyttävistä rakentamis-, hankinta- ja perusparannuskustannuksista. Kohde-ryhmänä ovat tässä nimenomaan nuoret ja erityisryhmät. Suomalaisten pitää koko ajan muistaa, että me olemme tässä maassa kokeneet sellaisenkin ikävän ilmiön kuin asunnottomuuden ja asuntojen puutteesta aiheutuvat muut lieveilmiöt, muun muassa järjestömät vuokrat ja tällaiset ilmiöt, jotka rasittavat näitä erityisryhmiä paljon ja ovat esimerkiksi opiskelijoille aivan toivottoman suuri kuluerä pieniin tuloihin nähden.

Tämä hallituksen erinomainen esitys tuli nopeasti eduskunnalle, se valmisteltiin nopeasti. Tänä päivänä ympäristövaliokunta ennakkokuulemisessa — jo tänä päivänä aloitettiin kuuleminen — totesi, että kun laki oli lausuntokierroksella, niin ympäristöministeriön asiantuntija totesi, että harvoinpa hän pitkän virkamiesuransa aikana on todistanut sellaista lakiesitystä, jossa palaute, annetut lausunnot, olivat erittäin positiivisia. Valtiovarainministeriön lausunnon totta kai ymmärtää: kirstunvartijan rooli on aina tiukka, ja valtiovarainministeriö pyrkii siihen suureen taloudellisuuteen. Siellä totta kai oli esitetty pieniä arveluita siitä, miten rahankäytön käy ja niin edelleen. Kuuluu valtiovarainministeriön rooliin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

olla tarkka ja taloudellinen, mutta muilta osin tämäkin oli positiivinen lausunto pääosiltaan. Kaikki lausunnot olivat sillä kannalla, että tässä asiassa pitää edetä nopeasti ja saada laki nopeasti voimaan. Nimenomaan tätä varten ympäristövaliokunta otti tämän ennakkokuulemiseen jo tänä päivänä. Pyritään valmistelemaan sitten asiasta mietintö mahdollisimman nopeasti, että meidän osaltamme tämä asia ei varmasti jää pöydille pyörimään.

Tärkeää on huomata kuitenkin se, että kun elämme suhdannevaihtelujen välillä, aina välillä on noususuhdannetta ja välillä laskusuhdannetta. Näiden avustusprosenttien myötä on selvää, että osa näistä hinnoista hiipii myös asuntojen hintoihin. Kun tuetaan asumista sellaisella seudulla, kuten pääkaupunkiseutu, missä on valtava kysyntä asunnoista, niin valitettavasti se sitten näkyy myös hinnoissa, jos ei suoraan kauppahinnoissa, niin vuokrissa se kyllä näkyy, se on selvä asia. Tämä ilmiö on meidän tiedostettava ja pyrittävä siihen, että kaupungit ja kunnat pyrkivät omalla kaavoituspolitiikallaan järjestämään asiat niin, että tontteja on saatavilla ja tätä kautta pystytään sitä edullista asuntotuotantoa alueella edistämään ja toteuttamaan. Ja tämä nykyinen pöydällä oleva hallituksen esitys on nimenomaan tähän tähtäävä ja erittäin kannatettava, ja toivon sille nopeaa ja ripeää käsittelyä tässä talossa.

14.55 Pia Viitanen sd: Arvoisa puheenjohtaja! Tämähän on varsin myönteinen esitys, ja tämä on tietenkin myös osa hallitusohjelmaa, joka on erittäin hyvä kokonaisuus nimenomaan asumisen kannalta. Oli ilo olla mukana tässä neuvottelemassa, ja todettakoon vielä asuntopolitiikasta kokonaisuutena se, että tämä hallitusohjelman kirjaus ottaa hyvin vahvasti huomioon myös edellisen hallituksen yksimieliset linjaukset tarkastusvaliokunnan mietinnön kohdalta, jossa korostuu hyvin vahvasti muun muassa oikeus kohtuuhintaiseen asumiseen. Tämä esitys osaltaan lisää kohtuuhintaista asuntotuotantoa tässä tapauksessa nimenomaan opiskelija- ja nuorisoasuntojen osalta, ja se on erittäin tarpeellista ja hyvää, niin kuin täällä olemme kuulleet useassa puheenvuorossa. Edustaja Kiljunen tuossa hienosti sitä heti alkuun kuvasi.

Kaiken kaikkiaan, puhemies, haluaisin vielä korostaa tätä hallitusohjelmaa: se, että sinne jätettiin tämä tärkeä kirjaus, joka jo viime eduskunnan aikana yksimielisesti hyväksyttiin, että valtion asuntorahastoa edelleen käytetään itsenäisenä rahastona sen alkuperäiseen tarkoitukseen, kohtuuhintaisten kotien turvaamiseen, tekee mahdolliseksi juuri nämä myönteiset ratkaisut muun muassa opiskelija- ja nuorisoasumisen mahdollisuuksien parantajana. Täällähän on ollut historian varrella myös sellaista halua, että pistettäisiin koko asuntorahasto budjetin yleiskatteeksi, ja silloin näiden tavoitteiden toteutuminen, puhemies, olisi huomattavasti vaikeampaa. Tässä hallitusohjelmassa tämä esitys osaltaan mahdollistaa lisää kohtuuhintaista asuntotuotantoa.

Samoin ohjelmassa on mukana muun muassa useita kirjauksia, joilla kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä parannetaan. Esimerkiksi tämä käynnistysavustus tullaan ulottamaan myös muille MAL-alueille, kun tällä hetkellä vain pääkaupunkiseudulla se on, ja myös tämä osaltaan saattaa vaikkapa siellä Tampereella sitten lisätä myös opiskelijoiden asumismahdollisuuksia. [Puhemies: 2 minuuttia on kulunut!] — Muistaisin, että se on nykyisin kolme, puhemies. Muistaisin, että kolme, ja siksi olin tähän laittanut vielä sen [Puhemies: Hyvä! Kyllä!] kolmannen minuutin, joka viittaa erityisryhmien asumismahdollisuuksiin, mistä tässä on kysymys.

Nimittäin hallitusohjelmassa kiinnitetään myös muilla tavoin tähän erityisryhmien tilanteeseen huomiota, ja itse pidän hyvin tärkeänä, että siellä korostetaan myös esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

ikäihmisten uusia mahdollisuuksia yhteisölliseen asumiseen. Se on erittäin tärkeää, ja kaikin puolin kannustan hallitusta jatkamaan tätä ripeää linjaansa niin, että näitä esityksiä, jotka myönteisesti on hallitusohjelmaan kirjattu, tuodaan mahdollisimman pian tänne eduskuntaan. Toivon myös, ja uskon, että eduskunnalla ei ole mitään syytä olla käsittelemättä näitä esityksiä ripeästi.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän anteeksi. Puhemiehellä on vanhat säännöt muistissa.

14.58 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa herra puhemies! Toimiva ja onnistunut asuntopoliitikka on yksilöiden ja perheiden kannalta aivan keskeistä. Erityisesti suurimmissa kaupungeissa asumisen hinta, asuu sitten omistusasunnossa tai vuokra-asunnossa, on lähtenyt kärsistä. Tulisimme huomattavasti paljon paremmin toimeen, jos asuminen olisi kohtuuhintaisempaa. Isoin vastuu, isoin rooli on tietenkin kunnilla kaavoituksen kautta, jotta tontteja kaavoitetaan riittävästi, mutta pelkästään asuntotuotanto sinänsä ei riitä ratkaisemaan tätä ongelmaa. Oleellista on myös se, mitä rakennetaan, kenelle tontit luovutetaan, kuinka paljon luovutetaan tontteja kohtuuhintaiseen omavastuuvuokra-asuntorakentamiseen.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys parantaa mahdollisuuksia rakentaa opiskelijoille ja nuorille omavastuuvuokraisia asuntoja. Vuokrissa maksetaan kaikki ne kustannukset, joita asumisessa tulee, sekä pääomakustannukset että hoitokustannukset, mutta välistä ei pääse ottamaan. Tämä on se oleellinen asia, joka tekee sen, että hinnat muodostuvat alemmalle tasolle. Ongelma on jo pitkään ollut se, että näitä omavastuuvuokraisia ARA-lainoitettuja asuntoja eivät enää rakenna juuri muut kuin kaupungit ja kunnat. Aikaisemmin yleishyödyllisesti toimineet yhteisöt ovat vetäytyneet pois, minkä moni perhe, moni ihminen on saanut kokea karvaasti vuokrien nousuna.

Arvoisa puhemies! Tällä on myös kansantaloudellinen merkitys. Arviolta noin 2 000 miljoonaa euroa joudutaan maksamaan joka vuosi asumistukea. Ratkaisu ei ole asumistuen leikkaaminen, koska silloin ihmiset joutuisivat entistä pahempaan pulaan, vaan ratkaisu on se, että luodaan mahdollisuuksia asua edullisemmissa, kohtuuhintaisemmissa vuokra-asunnoissa. Aikaisemmin kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja tarjosivat VVO, nykyinen Kojamo, ja Sato, mutta molemmat ovat vetäytyneet kohtuuhintaisilta vuokra-asuntomarkkinoilta. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa tämä meidän verovaroista maksettu asumistuki valuu VVO:n osalta eläkeyhtiöille, ammattiliitoille, Saton osalta Suomen rajojen ulkopuolelle. Saton pääomistaja on Fastighets AB Balder, miljardööri Erik Selin, joka hyötyy Ruotsissa taloudellisesti siitä, että meidän asuntopoliitikka ei toimi. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että hallitusohjelmaan voimakkaasti kirjattiin se, että tulemme lisäämään kohtuuhintaista ARA-lainoitettua asuntotuotantoa ja ARA-lainojen ehdot ovat sellaiset, että ne houkuttelevat rakentamaan. Oleellista tässä on nimenomaan se, että niin kauan, kun asunto on ARA-lainaehtojes pöörissä, siitä ei voi vetää välistä, vaan silloin vuokrat ovat nimenomaan omakustanteisia.

Nyt tämä esitys, joka toivon mukaan menee pikaisesti läpi eduskunnassa — enkä usko, että sille on mitään esteitä, koska tuskin kukaan vastustaa sitä, että pyrimme opiskelijoille ja nuorille tuottamaan lisää kohtuuhintaista vuokra-asumistuotantoa — on ensimmäinen askel. Tarvitaan lisää näitä toimia ja uusi ote eduskunnan osalta asuntopoliitiikkaan, jolla me huolehdimme perheiden, tavallisten ihmisten kohtuuhintaisesta asumisesta, mutta samalla me huolehdimme myös kansantaloudellisesti, valtiontaloudellisesti siitä, että jatkossa ei tarvitsisi maksaa niin paljon asumistukia yksityisille asuntojen omistajille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

Esitys on erittäin hyvä, ja toivon tänne eduskuntaan lisää tämäntyyppisiä esityksiä, joita toivon mukaan voimme kaikki yhdessä tukea. Lisää kohtuuhintaisia asuntoja ihmisille.

15.03 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Kohtuuhintaisten opiskelija- ja nuoriso-asuntojen määrän lisääminen tulee totisesti tarpeeseen. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun vuokra-asuntotilanne on todella hankala, ja se tuntuu kipeästi myös opiskelijoiden arjessa ja kukkarossa.

Opiskelijat ovat toimeentulonsa osalta jo valmiiksi ahtaalla, ja viime vuosien leikkaukset opintotuesta ja koulutuksesta ovat kiristäneet tilannetta entisestään. Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin helpottaa monen tilannetta, osalle se taas on tuonut mukanaan uusia pulmia. Yhtä kaikki, edulliset opiskelija-asunnot ovat yksi tärkeimmistä keinoista tukea opiskelijoita ja auttaa heitä keskittymään opintoihinsa.

Opiskelija-asuntoja tarvitaan erityisesti kampusten välittömään läheisyyteen ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien ulottuville. Hyvä sijainti auttaa pitämään asuntojen hinnat kurissa, kun parkkipaikkoja tarvitaan tavallista vähemmän. Helsingin seudun opiskelija-asunto-säätiön mukaan esimerkiksi Kallioon rakennetun parkkipaikan vaikutus kuukausivuokraan voi olla useampia satoja euroja huoneistoa kohden. Tämä on lievästi sanottuna suolainen hinta palvelusta, jota suurin osa opiskelijoista ei tarvitse ja joka syö leijonanosan käytettävissä olevista tuloista. Kuntien rooli kaavoittajana ja monesti myös tonttien luovuttajana on tässä ja tämän lain tavoitteiden saavuttamisessa äärimmäisen tärkeä.

Arvoisa puhemies! Asunnottomuutta on onnistuneesti vähennetty Suomessa. Tämä on vaatinut pitkäjänteistä työtä ja poliittista tahtoa. Työtä asunnottomuuden poistamiseksi on syytä jatkaa niin kauan, että kenenkään ei tarvitse nukkua kadulla. Opiskelija- ja nuoriso-asuntojen määrän lisääminen on tärkeä askel matkalla kohti asunnottomuuden poistamista.

Asunnottomuus on harvoin ainoa pulma asunnottoman ihmisen elämässä. Kestävin ratkaisu olisi tietenkin se, että kasautuviin ongelmiin puututtaisiin ja tarjottaisiin tukea jo ennen kuin ne kasautuvat. Kun asunnottomuus on tullut osaksi elämää, oma koti on monesti edellytys sille, että mahdollinen muu ongelmavyöhyke voi alkaa purkautua. Asunnottomuuden torjumisessa ei ole kuitenkaan kyse pelkästään asuntojen rakentamisesta, vaan myös siitä, että asuminen onnistuu ja kestää. Asumiseen tarvitaan neuvontaa ja tukea, ja samalla olisi pystyttävä tukemaan myös sosiaalisen tukiverkon rakentumisessa ja mahdollisissa muissa ongelmissa.

Arvoisa puhemies! Tällä lakimuutoksella parannetaan opiskelijoiden ja nuorten taloudellista asemaa ja asumistilannetta sekä helpotetaan erityisesti kasvukeskusten vuokra-asuntotilannetta myös yleisemmällä tasolla, kun pieniä vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja jää enemmän muille tarvitseville.

Toivon, että laki etenee eduskunnassa ripeästi, jotta uusia opiskelija-asuntoja saadaan mahdollisimman pian rakentumaan eivätkä opiskelija-asuntoyhtiöt joudu pitkään odottelemaan avustuspäämäärän korotusta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä tätä puolen tunnin sääntöä tulkiten puheenvuorot edustajille Essayah, Multala ja Honkonen. — Edustaja Essayah.

15.06 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kyllä todellakin sekä nuorille että opiskelijoille kohtuuhintaiset asunnot ovat enemmän kuin tarpeen, ja tämä korotettu korkotuki on kyllä hyvä esitys sitä edistämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

Täällä edustaja Kiljunen, kun esitteli tätä asiaa, totesi, että monet nuoret haluavat tänä päivänä asua yksin. No varmasti näinkin, mutta kyllä katsoisin, että viime kaudella tehty asumistuen muutos — jonka edustaja Kiljunen kyllä nosti puheenvuorossaan esille — oli kyllä yksi niistä suurimmista syistä, mitkä ajoivat sitten nuoria näihin vapaarahoitteisiin vuokra-asuntoihin, kalliisiin sellaisiin, ja toivat lisää kilpailua kaupunkien keskustoihin. Kyllä tässä asumistukiasiaa olisi syytä tehdä korjausliike. Alun perinhan valtiovarainministeriö silloin esitteli, että tämä olisi suurin piirtein kustannusneutraali, kun opiskelijat siirretään yleisen asumistuen piiriin, mutta kuinka ollakaan sen hintalappu oli noin 80—100 miljoonaa, eli kyllä tämä tehtiin hätiköiden ja siinä mielessä ei ajateltu ehkä sitä kokonaisuutta, mihin se johtaa. Plus se, että tämä ryntäys vapaarahoitteisiin asuntoihin aiheutti ongelmia: esimerkiksi soluasuntoja alkoi jäämään tyhjillensä ja sitten Kela rupesi tekemään hyvin kummallisia tulkintoja, joissa jopa sisarukset katsottiin yhteisasuvaksi pariskunnaksi, ja sitä kautta sitten vielä nuoret joutuivat ongelmiin näitten Kelan takaisin perimien asumistukien selvittelyissä, joten toivon, että kun hallitus nyt asuntopolitiikkaan on halunnut puuttua, myöskin harkittaisiin asumistukijärjestelmän perkaamista ihan perin pohjin.

Tuossa edustaja Arhinmäki taisi sanoa, että asumistuen leikkaaminen ei ole se ratkaisu. Ei varmaan leikkaaminen sinällensä, mutta sen uudelleen konstruointi ihan totaalisesti, koska myöskin siellä asumistuessa on tällainen omituisuus edelleenkin, että omaisuus ei vaikuta asumistuen määrään — olikohan se viimeistä edellisen hallituksen tekemä muutos — ja se kyllä vaikuttaa sitten siihen, että aina markkinoilta löytyy sellaisia keinottelijoita, jotka katsovat, että jos heillä on vaikka osinkotuloja, he pystyvät sitten niillä elättämään itsensä ja näyttämään, että heillä ei ole juurikaan muuta tuloa, ja he pistävät oman asunnon vuokralle ja nostavat asumistukea. Tämä ryhmä toki on varmasti pieni, mutta sekin ryhmä on olemassa. Kun täällä on tuotu puheenvuoroissa esille tämä järkyttävän suuri summa, mikä tällä hetkellä asumistukiin menee, se 2 miljardia, niin kyllä tämä asumistukiasia on yhtä lailla nyt tärkeää perata tässä yhteydessä, kun halutaan lisätä kohtuuhintaista asunto- tuotantoa.

Todellakin on totta, että kyllä siihen tonttitarjonta vaikuttaa ensin siellä pohjalla, ja sillä, kenelle näitä tontteja annetaan rakennettavaksi, on myöskin vaikutusta. Ja erityisryhmät on syytä huomioida. Ikäihmisille pitää kehittää yhä enemmän vaihtelevia, erilaisia asumismuotoja. — Kiitos.

15.09 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Asuntopolitiikan ainakin pitäisi olla yksi kuumimmista puheenaiheista myös täällä eduskunnassa, sillä jokaisen olisi hyvä jossakin asua. Se koskettaa ihan jokaista tässä yhteiskunnassa.

Täällä edustaja Arhinmäki puhui siitä, että ainoastaan rakentamalla lisää ei vaikuteta asumisen hintaan, mutta kuitenkin tiedämme tutkimuksista ja todellisesta elämästä sen, että se on asia, joka vaikuttaa kaikista eniten asumisen hintaan.

Tämä kyseinen hallituksen esitys on hyvä. Tässä pyritään nimenomaisesti erityisesti opiskelijoiden kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tukemiseen ja uusien hankkeiden käynnistämiseen, mutta tämän esityksen perusteluissa todetaan myös, mikä tämmöisten pienen ja keskituloisten kotitalouksien normaalien kohtuuhintaisten vuokra-asumisasuntojen tavoitteena on. Yksi tavoitteista on torjua asunnottomuutta, yksi on edistää työvoiman liikkuvuutta ja saatavuutta ja sitten kolmas on vähentää negatiivista segregatiota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

Yleisesti kuitenkin tiedetään, että myös tähän ARA-järjestelmään liittyy ongelmia, erityisesti tähän 3 §:ään liittyen. Jos ajatellaan, millä tavoin pyritään siihen, että kohtuuhintaisia eli nimenomaan ARA-rajoitteiden piirissä olevaa asuntotuotantoa syntyisi kasvukeskuksiin, niin keskeinen keino siinä ovat MAL-sopimukset. Seudut ovat jo tehneet omat MAL-sopimuksensa omalta näkökulmaltaan, ja nyt sitten keväällä valtio lähtee neuvottelemaan omalta osuudeltaan siitä. Kun nyt on päädytty sellaiseen lopputulokseen, että tavoitellaan ARA-asunnoille 30 prosentin osuutta kokonaisasuntotuotantomäärästä, niin valitettavasti joissakin kunnissa on sellainen tilanne, että ollaan jo hyvin paljon rakennettu ARA-tuotantoa erityisesti vanhoihin lähiöihin, joissa segregaatiohaaste on jo tällä hetkellä todella suuri. Kun kaupungin on rakennettava kaikista uusista asunnoista 30 prosenttia ARA-kantaa, se saattaa johtaa siihen, että on vain äärimmäisen vaikea löytää sellaisia paikkoja, joissa se ei lisäisi segregatiota, varsinkin sellaisissa tilanteissa, joissa rakennetaan kokonaisia kortteleita tai taloja, kuten useimmiten tilanne on.

Viime hallituskaudellahan ARA-järjestelmään tuotiin mahdollisuus myös tällaiseen niin sanottuun hankintatukeen, jolla voidaan hankkia myös yksittäisiä asuntoja niin sanotusta vapaarahoitteisesta asuntotuotannosta. Tämä tapa onkin äärimmäisen kannatettava, ja toivottavasti tätä voidaan enenevässä määrin käyttää. Mutta toivon tietysti, että kun valtio lähtee nyt neuvottelemaan näitä MAL-sopimuksia, niin tätä asiaa vielä pohdittaisiin, sillä erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla segregaatiorajunna myös asuntomarkkinoilla on se ensisijainen keino, millä pystytään tätä kehitystä kääntämään toiseen suuntaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Ja viimeinen puheenvuoro, edustaja Honkonen.

15.12 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nyt on tosiaankin käsittelyssä hallituksen esitys näiden erityisryhmien asuntorakentamisen avustuksesta. Tämä on erittäin hyvä asia, että hallitus on sen tuonut näinkin pian tänne eduskunnan käsittelyyn, ja tämä on tärkeä osa siinä, että saadaan lisää näitä kohtuuhintaisia asuntoja rakennettua opiskelijoille, ikäihmisille ja muille erityisryhmille.

Nythan tässä meidän asuntopolitiikassa on ikään kuin kaksi — karkeasti jaoteltuna — isoa tukielementtiä: meillä on tämä kysyntätuki, eli käytännössä silloin puhutaan tästä yleisestä asumistuesta, ja sitten on tämä hintatuki, ja nyt tälläkin hallituksen esityksellä pyritään sitä asumisen hintaa laskemaan, jotta nämä asumistukitarpeet eivät olisi niin korkeat. Näin se karkeasti ottaen jakaantuu.

Nyt kun tässä on ollut keskustelua näistä mittavista yleisen asumistuen menoista — tässä edustaja Essayah edellä totesi, että oli ehkä hätiköityä viedä opiskelijat tämän yleisen asumistuen piiriin — niin täytyy sanoa, että nämä yleisen asumistuen kustannukset ovat kasvaneet jo ennen tätä uudistustakin merkittävästi joka vuosi johtuen asumisen kallistumisesta isoissa kasvukeskuksissa etenkin täällä metropolialueella. Itse ajattelen niin, että se ei ole ongelma, että kaikkien väestöryhmien, niin opiskelijoiden kuin muidenkin, jotka ovat oikeutettuja yleiseen asumistukeen... Tässä on kyse ennen kaikkea heidän oikeuksien yhdenmukaistamisesta. Se ongelma on itsessään tämä koko järjestelmä ja asuntomarkkinat, joissa asumisen hinta pyrkii koko ajan kasvamaan ja sen myötä yleisen asumistuen menot. Ongelma ei ole se, että tuodaan eri väestöryhmät — opiskelijat, mielestäni vanhuksetkin pitäisi tuoda — tähän yleisen asumistuen piiriin, jotta kaikki olisivat yhdenvertaisessa asemassa. Se ei ole ongelma, vaan ongelma ovat nämä kasvavat menot ja ne meidän asuntomarkkinoilla ja rakentamisessa olevat epäjohtonmukaisuudet ja epäkohdat, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2019 vp

sitten aiheuttavat tätä voimakasta asumismenojen kasvua ja sitten toisaalta myöskin sitä, että pian normaalituloisetkaan kotitaloudet eivät pysty ilman yleistä asumistukea asumaan kasvukeskuksien alueilla.

Mielestäni tähän pitää ehdottomasti tulevaisuudessa pureutua ja pyrkiä hillitsemään näitä asumistukimenoja, koska ne ovat meidän julkiselle taloudelle jo hyvin merkittävä rasite. Ja tietenkin tämä asumisen hinnan tukeminen on myös keskeinen keino näissä talkoissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 15.15.

Keskustelua jatkettiin kello 18.27.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä.

18.27 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Minä helsinkiläisenä kansanedustajana haluan vielä pitää puheenvuoron, sillä nämä kohtuuttomat asumiskustannukset ovat yksi meidän kaupunkimme suurimmista ongelmista. Tämän esityksen tavoitteena tosiaan on nyt lisätä tätä opiskelija-asuntojen ja nuorisoasuntojen tuotantoa, koska kohtuuhintaisia opiskelija- ja nuorisoasuntoja me todella tarvitsemme. Tämä selviää myös näistä ympäristöministeriön tekemistä selvityksistä, joita me olemme saaneet tämän käsittelyä varten.

Minun mielestäni on hyvä myös huomioda se, että silloin kun nuorten ja opiskelijoiden asuntotilanne paranee, niin se vaikuttaa myös kokonaisuudessaan yleiseen vuokra-asuntotilanteeseen ja parantaa sitä. Eli käytännössä kun tämä on keskeinen kysymys suhteessa työvoiman liikkuvuuteen — meillä pitää olla ihmisillä, työntekijöillä, varaa asua siellä, missä työpaikat ovat — niin tällä voidaan vaikuttaa myös siihen.

Tämä esityshän perustuu suoraan siihen, mitä hallituspuolueet hallitusneuvotteluissa ovat sopineet. Me kuulumme ympäristövaliokunnassa, kuinka tämä on ollut myös poikkeuksellisen kehuttu esitys lausuntokierroksen aikana. Eli kiitos omasta puolestani hallitukselle siitä, että tässä nyt lähdetään toteuttamaan sitä hallituksen yhteistä tavoitetta, että me saamme asumiskustannuksia laskettua alas. Vasemmisto ajattelee, että asunto on perusoikeus ja asuntopolitiikan tulee taata kaikille kohtuuhintainen ja laadukas asunto.

Sitten ihan lopuksi minä haluaisin vielä lisätä sen, että tällä voi olla positiivisia vaikutuksia myös ympäristökysymyksiin välillisesti, sillä kuulumme, että tämä voi edistää sellaisia ympäristöystävällisiä hankkeita, mitkä eivät muuten välttämättä edistyisi, ilman tätä korotettua tukea. Tällaisia hankkeita voivat olla esimerkiksi puurakentaminen opiskelija-asuntojen kohdalla ja sitten esimerkiksi energiatehokkuusparannukset näiden peruseräparannushankkeiden yhteydessä. Myös tämä tietenkin todella hyvä asia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.